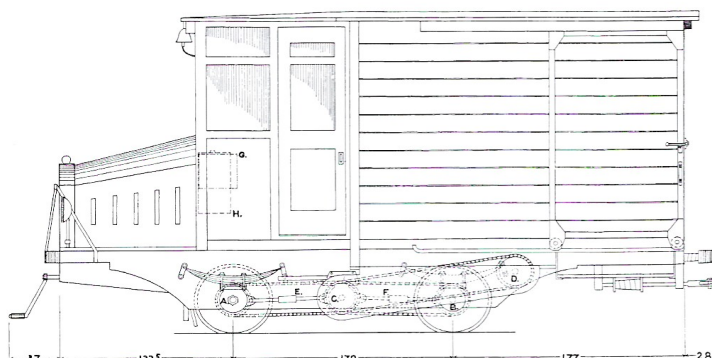

Het korte leven van Motortractor № 22

HAN KOOLHOF

Een van de meest curieuze railvoertuigen die in Nederland dienst hebben gedaan, was *Motortractor № 22* van Tramweg Maatschappij 'De Graafschap' (TMDG). De TMDG onderhield vanaf 24 december 1903 de stoomtramdienst Zutphen-Warnsveld-Vorden-Hengelo (G). In 1923 maakte 'De Graafschap' een grote sprong voorwaarts. Op 20 maart van dat jaar kocht ze van de gemeente Apeldoorn twee Fiat-benzinemotorrijtuigen en *Motortractor № 22*. Deze laatste was van oorsprong een (tweedehands) vrachtwagen die tot tractor was verbouwd; hij had hierbij flenswielen gekregen. Deze tractor kon een paar rijtuigjes trekken over het enige tramlijntje dat Apeldoorn rijk was: dat naar Het Loo. Maar in 1922 nam de bus het over. Twee motorrijtuigen, twee paardentramrijtuigen en de tractor gingen in een openbare verkoping over naar de TMDG. De motorrijtuigen en de tractor werden bij Allan in Rotterdam verbouwd. De motortractor werd hierbij voorzien van een bagageafdeling met schuifdeuren. De tractor was in staat vier tweeassige rijtuigjes te trekken. De stoomtramlocomotieven zouden voortaan alleen nog maar in actie komen voor de donderdagse markttram en voor goederenvervoer.

Op 15 november 1924 stelde de TMDG de motortractor officieel in dienst. Nog diezelfde dag botste hij op een stoomtram. Hierbij werd de motor zo ernstig beschadigd dat hij niet meer hersteld kon worden. De tractor werd buiten dienst gesteld en vervolgens gesloopt; van de bruikbare delen werd in 1925 een bagagewagen gemaakt. Hiermee was de TMDG ook haar reserve kwijt bij revisie of defecten van de beide motorwagens. Daarop besloot zij maar de gehele motortramdienst op te heffen.

Bronnen

- Hesselink, H.G. (1977), *Stoomtrams in Gelderland. Trams en tramlijnen*, Rotterdam: Wyt.
- Montenberg, Joh. W. (1964), *Zutphense paardenstoomtrams*, Zutphen: Van Someren.
- Nieweg, H. (1951), *Geschiedenis van een Gelders Streekvervoerbedrijf. 70 jaar Geldersche Tramweg-Maatschappij. 27 juni 1951*, Doetinchem: Geldersche Tramweg-Maatschappij. Ook de afbeelding komt uit dit boek.
- Sluiter, J.W. , e.a. (2002), *Overzicht van de Nederlandse spoor- en tramwegbedrijven*, Leiden / Utrecht: Matrijs.